

ประเพณี บุญคุณลาน วัดโฆษา

บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ปีงบประมาณ 2566

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำนำ

ประเพณีบุญคุณลาน วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเอกสารองค์ความรู้ ภายใต้โครงการจัดเก็บข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นข้อมูลที่ทีมงานสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้จัดทำขึ้นจากการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เยาวชนและประชาชนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน

ทั้งนี้ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจทั้งหลาย นำองค์ความรู้นี้ไปเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและเล็งเห็นถึงคุณค่าของร่องรอยทางวัฒนธรรมที่คนในอดีตได้สร้างไว้ต่อไป

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม	
เรื่อง ประเพณีบุญคุณลาน	1
วัตถุประสงค	1
ขอบเขต	1
เป้าหมาย	1
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
ความเป็นมา	2
วัสดุและอุปกรณ์	2
ขั้นตอนการสร้างเจดีย์รวงข้าว	3
กิจกรรมภายในประเพณีบุญคุณลาน	12
แนวทางการนำไปปฏิบัติใช้	13
ข้อเสนอแนะ	13
บรรณานุกรม	13

องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม
เรื่อง ประเพณีบุญคุณลาน
วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเสาะแสวงหา รวบรวม จัดเก็บความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องชาญในด้านประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้าน
2. เพื่อจัดทำเป็นเล่มองค์ความรู้สำหรับเผยแพร่ให้แก่เยาวชนและผู้ที่มีความสนใจศึกษาเรียนรู้

ขอบเขต

ศึกษาประวัติความเป็นมาและขั้นตอนการจัดประเพณีบุญคุณลาน วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

เป้าหมาย

จัดเก็บข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีบุญคุณลาน วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อการประยุกต์ใช้งาน และเผยแพร่ให้แก่เยาวชนและผู้ที่มีความสนใจศึกษาเรียนรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีบุญคุณลาน วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2. ได้สืบสานและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมงานประเพณีพื้นถิ่นและนำองค์ความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่สู่ชุมชน
3. ได้องค์ความรู้สำหรับนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอน

ประเพณีบุญคุณลาน

วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ความเป็นมา

ประเพณีบุญคุณลาน หรือการสูกวัญข้าว เป็นประเพณีของชาวนา จัดขึ้นในเดือนยี่ ตามปฏิทินจันทรคติของทุกปี หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่างาน “บุญเดือนยี่” ซึ่งการทำบุญคุณลานในแต่ละพื้นที่จะทำไม่พร้อมกัน ขึ้นอยู่ว่าการเก็บเกี่ยวข้าวจะเสร็จเมื่อไหร่ ชาวนาจะนิยมนำข้าวที่นวดแล้วนำมากองขึ้นให้สูง จากนั้นจึงทำบุญประเพณีเพื่อเป็นสิริมงคล เรียกว่า “บุญคุณลาน” คำว่า “ลาน” คือสถานที่สำหรับนวดข้าว ส่วนคำว่า “คุณลาน” คือเพิ่มข้าวให้เป็นทวีคูณ หรือทำให้มากขึ้นนั่นเอง

จังหวัดเพชรบูรณ์ ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก มีการจัดประเพณีบุญคุณลาน การทำเจดีย์รวงข้าวที่ยังคงยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 33 ปี โดยใช้พื้นที่วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ลักษณะและรูปแบบขององค์เจดีย์ จะมีกำแพงแก้วโดยรอบองค์เจดีย์ และมีซุ้มประตูทางเข้าทั้ง 4 ด้าน

วัสดุและอุปกรณ์

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างเจดีย์รวงข้าว ประกอบด้วยอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้าวที่ใช้ในการทำเจดีย์รวงข้าว เป็นข้าวเหนียวพันธุ์สันปะตอง 1 เพราะชาวนานิยมทานข้าวเหนียวเป็นหลักและจะได้นำเมล็ดข้าวเปลือกจากองค์เจดีย์ไปใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ในการเพาะปลูกได้ต่อไป
2. ไม้ไผ่ที่นำมาใช้ในการทำโครงสร้างเจดีย์รวงข้าว นั้น จะนิยมใช้ไม้ไผ่ที่มีอายุประมาณ 3 - 5 ปีขึ้นไป จะไม่นิยมนำไม้ไผ่อ่อนมาทำเป็นโครงสร้างเพราะว่าไม้ไผ่ที่อ่อนมักจะสะสมแป้งและความชื้นไว้ในเนื้อไม้ และจะมีมอดมากัดกินไม้ไผ่ ส่วนการตัดไม้ไผ่จะนิยมตัดกันในฤดูแล้งเพราะจะทำให้ทนทานต่อแมลงได้มากกว่าฤดูกาลอื่น

ขั้นตอนการสร้างเจดีย์รวงข้าว

สำหรับการสร้างเจดีย์รวงข้าวของวัดโฆษาทำเป็นรูปแบบเจดีย์ทรงกลมหรือทรงลังกา (ทรงระฆังคว่ำ) มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง แบ่งออกได้เป็น 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 หว่านกล้าข้าว เดือนมิถุนายน

พิธีบวงสรวงก่อนหว่านกล้า

พระภิกษุสงฆ์และชาวบ้านช่วยกันหว่านกล้าข้าว

การตกกล้าในดินเปียก จะต้องเลือกหาพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ดีเป็นพิเศษ สามารถป้องกันนก และหนูที่จะเข้าทำลายได้เป็นอย่างดี และมีน้ำพอเพียงกับความต้องการ การเตรียมดินก็มีการไถดะ ไถแปร และคราด แต่ต้องยกเป็นแปลงสูงกว่าระดับน้ำ ในผิวน้ำนั้นประมาณ 3 - 5 เซนติเมตร ทั้งนี้เพื่อให้เมล็ดที่ หว่านลงไปจมน้ำและดินนั้นเปียกชุ่มอยู่เสมอด้วย เมล็ดพันธุ์ที่เอามาตกกล้าจะต้องเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ปราศจาก เชื้อโรคต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้จึงต้องทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์เสียก่อนโดยคัดแยกเอาเฉพาะเมล็ดที่สมบูรณ์และ เอาเมล็ดที่ไม่สมบูรณ์ซึ่งมีน้ำหนักเบากว่าปกติทิ้งไป เอาเมล็ดที่ต้องการตกกล้าใส่ถุงผ้าไปแช่น้ำนาน 12 - 24 ชั่วโมง แล้วเอาขึ้นมาวางไว้บนแผ่นกระดานในที่ร่มถ่ายเทได้สะดวกและเอาผ้าหรือกระสอบเปียกน้ำคลุมไว้ นาน 36 - 48 ชั่วโมง ซึ่งเรียกว่าการห่ม หลังจากที่ได้ห่มเมล็ด ๆ ไว้ครบ 36 - 48 ชั่วโมงแล้วเมล็ดข้าวก็จะงอก จึงเอาไปหว่านลงบนแปลงกล้าที่ได้เตรียมไว้ ก่อนที่จะหว่านเมล็ดลงบนแปลงกล้าควรใส่ปุ๋ยพวกที่ให้ธาตุ ไนโตรเจนและฟอสฟอรัสเสียก่อน และใช้ไม้กระดานลูบแปลงเพื่อกลบปุ๋ยไปในดิน หากดินดีอยู่แล้วก็ไม่ จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย ปกติใช้เมล็ดพันธุ์จำนวน 40 - 50 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อต้นกล้ามีอายุครบ 25 - 30 วัน นับจาก วันหว่านเมล็ด ต้นกล้าก็จะมีขนาดโตพอที่จะถอนเอาไปปักดำได้ การตกกล้าแบบนี้เป็นที่นิยมกันอย่าง แพร่หลายในการทำนา

ขั้นตอนที่ 2 ดำนาข้าว เดือนกรกฎาคม

ต้นกล้าที่พร้อมสำหรับการดำนา

ชาวบ้านช่วยกันถอนต้นกล้า

พระภิกษุสงฆ์และชาวบ้านช่วยกันดำนา

การเตรียมดินสำหรับปลูกข้าวแบบปักดำ ต้องทำการเตรียมดินดีกว่าการปลูกข้าวไร่ ซึ่งมีการไถตะ การไถแปร และการคราด ปกติการไถและคราดในนาดำมักใช้แรงงานวัว ควาย หรือแทร็คเตอร์ขนาดเล็กที่ เรียกว่า ควายเหล็ก ทั้งนี้เป็นเพราะพื้นที่นาดำนั้นได้มีคันนาแบ่งกันออกเป็นแปลงเล็ก ๆ ขนาดแปลงละ 1 ไร่ หรือเล็กกว่านี้ คันนามีไว้สำหรับกักเก็บน้ำ หรือปล่อยน้ำทั้งจากแปลงนา นาดำจึงมีการบังคับน้ำในนาได้บ้าง พอสมควร ก่อนที่จะทำการไถจะต้องรอให้ดินมีความชื้นพอที่จะไถได้เสียก่อน ปกติจะต้องรอให้ฝนตกจนมีน้ำ ชั่งในผืนนา หรือไขน้ำเข้าไปในนาเพื่อทำให้ดินเปียก

การปักดำ เมื่อต้นกล้าอายุประมาณ 25 - 30 วัน จากการตกกล้าในดินเปียกหรือการตกกล้าในดินแห้ง ก็จะโตพอที่จะถอนเอาไปปักดำ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพความสมบูรณ์ของดินและขนาดของต้นกล้าด้วย ในกรณีแปลงสาธิตข้าวปลอดภัย จะถอนเมื่อต้นกล้าอายุ 42 วัน ขั้นแรกให้ถอนต้นกล้าขึ้นมาจากแปลงแล้วมัดรวมกันเป็นมัด ๆ ถ้าต้นกล้าสูงมากก็ให้ตัดปลายใบทิ้ง สำหรับต้นกล้าที่ได้มาจากการตกกล้าในดินเปียก จะต้องสลัดเอาดินโคลนที่รากออกเสียด้วย แล้วเอาไปปักดำในพื้นที่นาที่ได้เตรียมไว้ พื้นที่นาที่ใช้ปักดำควรมีน้ำขังอยู่ประมาณ 5 - 10 เซนติเมตร เพราะต้นกล้าอาจจุกจมพัดจนพับลงได้ในเมื่อน้ำนั้นไม่มีน้ำอยู่เลย ถ้าระดับน้ำในนานั้นลึกมาก ต้นข้าวที่ปักดำอาจจมน้ำในระยะแรกและทำให้ต้นข้าวจะต้องยืดต้นมากกว่าปกติ จะมีผลให้แตกกอน้อย การปักดำที่ให้ผลผลิตสูงจะต้องปักดำให้เป็นแถวเป็นแนว และมีระยะห่างระหว่างกอมากพอสมควร โดยทั่วไปแล้วการปักดำมักใช้ต้นกล้าจำนวน 3 - 4 ต้นต่อกอ ระยะปลูกหรือปักดำ 25 x 25 เซนติเมตร ระหว่างกอและระหว่างแถว

ขั้นตอนที่ 3 ลงแขกเกี่ยวข้าว เดือนพฤศจิกายน

พระภิกษุสงฆ์และชาวบ้านช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าว

หลังจากที่ดำนาช่วงเดือนกรกฎาคมแล้ว เมื่อเข้าสู่เดือนพฤศจิกายนแปลงข้าวก็จะสุกเหลืองทองไปทั่วท้องทุ่งนาพร้อมสำหรับลงแขกเกี่ยวข้าว ชาวบ้านจะร่วมด้วยช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าว แล้วนำฟ่อนข้าวที่ได้ไปเก็บไว้ที่วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำลูกกระบุง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อรอให้กลุ่มชาวบ้านได้ช่วยกันมัดทำเป็นกำขนาดไม่ใหญ่มากเตรียมไว้สำหรับนำขึ้นตากแห้งเจดีย์รวงข้าวต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 นำรวงข้าวที่เก็บเกี่ยวเรียบร้อยแล้วนำมามัดรวมกันเป็นกำด้วยเส้นตอก

พระภิกษุสงฆ์และชาวบ้านช่วยกันนำรวงข้าวมัดรวมกันทำเป็นกำเท่าที่ต้องการ

หลังจากที่เก็บเกี่ยวข้าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ชาวบ้านจะนำรวงข้าวมามัดด้วยตอกไ่ว้มัดละ 30 รวง เป็นวิธีการที่ค่อนข้างละเอียด และต้องใช้เวลาในการเอาใบข้าวที่ตายแล้วออกจากรวงข้าว และให้เหลือแต่รวงข้าวที่มีความสมบูรณ์ที่สุด โดยจะเลือกรวงข้าวที่เมล็ดข้าวงาม น้ำหนักดี และมัดเป็นกำ ๆ การคัดแยกรวงข้าวของชาวบ้านต้องใช้เวลาประมาณ 3 เดือน ซึ่งต้องทำด้วยความระมัดระวัง แล้วมัดด้วยตอกใช้รวงข้าวมัดละ 30 รวง

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำความสะดวกบริเวณพื้นที่แล้วนำฝ้ายางปูพื้นรองก่อนที่จะเริ่มก่อสร้างโครงของเจดีย์
สำหรับการจัดสถานที่ก่อนที่จะนำรวงข้าวตกแต่งเจดีย์นั้นจะนำฝ้ายางปูรองพื้นก่อนเพื่อเวลาที่เมล็ดข้าวร่วงจากรวงข้าวจะได้เก็บเมล็ดข้าวที่ร่วงได้ง่าย

ขั้นตอนที่ 6 ชาวบ้านนำโดย ผู้นำชุมชน รวมตัวกันออกเดินทางไปตัดไม้ไผ่

ผู้นำชุมชนและกลุ่มชาวบ้านเข้าป่าตัดไม้ไผ่เพื่อมาทำโครงของเจดีย์ข้าว

เมื่อถึงวันที่ได้นัดหมายกันแล้ว ชาวบ้านจึงรวมตัวกันที่วัดแล้วออกเดินทางไปยังป่าไม้ของชุมชน โดยนั่งรถอีแต่นมุงหน้าสู่ป่าชุมชนเพื่อตัดไม้ไผ่มาก่อสร้างเจดีย์รวงข้าว ซึ่งในวันนี้จะมีกลุ่มชาวบ้านที่เป็นผู้หญิงออกเดินทางไปด้วยและนำเสบียงอาหารติดเข้าไป เมื่อได้ไม้ไผ่ครบตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้แล้วก็พากันเดินทางกลับมายังวัดโฆษา

ขั้นตอนที่ 7 การขึ้นโครงเจดีย์จากไม้ไผ่

การทำโครงสร้างเจดีย์รวงข้าว

วันต่อมา หลังจากที่ได้ไม้ไผ่มาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ชาวบ้านจึงเริ่มดำเนินการก่อสร้างโครงสร้างของเจดีย์รวงข้าว ชาวบ้านที่เป็นช่างจะทำการเขียนแบบแปลนโครงสร้างของเจดีย์รวงข้าว เพื่อกำหนดขนาดของพื้นที่ใช้สอยของเจดีย์รวงข้าวลงไป การกำหนดขนาดพื้นที่จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์หาพื้นที่ใช้สอยรวมทั้งหมดได้ ผลวิเคราะห์นี้จะทำให้การออกแบบโครงสร้างของเจดีย์รวงข้าวมีความชัดเจนและสามารถกำหนดว่าต้องใช้รวงข้าวมากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนที่ 8 การนำฟางมัดใส่กับโครงสร้างเจดีย์ และนำรวงข้าวตกแต่งที่องค์เจดีย์รวงข้าว

การตกแต่งเจดีย์รวงข้าว

ในขั้นตอนนี้ชาวบ้านและพระสงฆ์จะร่วมด้วยช่วยกันนำรวงข้าวที่ได้เก็บเกี่ยวไว้มัดเป็นกำ แล้วจึงนำกำรวงข้าวขึ้นมัดใส่กับโครงสร้างขององค์เจดีย์ที่มีการมัดฟางข้าวไว้ก่อนแล้ว เพื่อให้สะดวกในการประดับรวงข้าว และยังเพิ่มความงดงามเมื่อนำข้าวมาผูกติดกับโครงสร้างของเจดีย์ และบริเวณรั้วรอบองค์เจดีย์ โดยการเอาฟางข้าวมัดติดกับไม้ไผ่ และเอาเส้นตอกไม้ไผ่มัดเพื่อป้องกันการหลุดลุ่ย ในการตกแต่งรวงข้าวของเจดีย์ จะมีการตั้งนั่งร้านไม้ไผ่ เนื่องจากความสูงของเจดีย์รวงข้าวซึ่งมีความสูงถึง 20 เมตร ชาวบ้านในชุมชน

คุณธรรมวัดโฆษา ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เป็นผู้ขายและพระสงฆ์จะขึ้นไปประดับรวงข้าวในช่วงเวลาตอนเช้า และตอนเย็นเท่านั้น เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวอากาศไม่ร้อน เม็ดข้าวจะไม่ร่วงออกจากรวงข้าว รวงข้าวจะมีความแข็งแรงทนทาน โดยจะเริ่มตกแต่งจากยอดฉัตรซึ่งอยู่ข้างบนสุดลงมา ในการประดับรวงข้าว จะใช้วิธีการประดับให้รวงข้าวทั้งตัวลงมาด้านล่าง จากนั้นก็ใช้เส้นตอกไม้ไผ่มัดก้านของรวงข้าวให้แน่นกับโครงของไม้ไผ่ จัดแยกรวงข้าวออกให้ได้ระยะห่างที่เหมาะสมวางรูปแบบให้เป็นตารางช่อง ๆ เหมือนไม้ระแนง ที่สวยงาม ดังนั้นรวงข้าวต้องมัดให้ได้รูปทรงของเจดีย์ที่ทำโครงสร้างไว้ และเมื่อทำการตกแต่งแล้ว เจดีย์รวงข้าวจะต้องมีแสงสว่างให้ลอดลงมาถึงพื้นข้างล่าง

เจดีย์ข้าวที่ประดับตกแต่งด้วยไฟแสงสี

ขั้นตอนที่ 9 การประดับตกแต่งด้วยไฟแสงสี

หลังจากที่ได้นำรวงข้าวตกแต่งที่องค์เจดีย์ข้าวเรียบร้อยแล้ว ชาวบ้านจะทำการเดินสายไฟสว่าง - ไฟประดับแสงสี มีการเดินสายไฟสว่างและไฟประดับแสงสีเพื่อให้เกิดความสวยงามในยามค่ำคืนและในบางครั้งอาจต้องทำงานตอนกลางคืนด้วยแสงไฟ แสงสว่างและแสงสีจากไฟจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญมาก จึงจำเป็นต้องอาศัยกลุ่มชาวบ้านที่มีความชำนาญในการเดินสายไฟตกแต่งประดับประดาหลอดไฟ ทำให้องค์เจดีย์รวงข้าวเกิดความสวยงามยามค่ำคืน เพื่อร่วมในบรรยากาศงานประเพณีเจดีย์ข้าวสืบสานบุญคุณลานบูชาพระแม่โพสพ และเพิ่มความโดดเด่นสะดุดตาให้กับเจดีย์รวงข้าวเป็นอย่างมาก ทั้งนี้การจัดงานประเพณีเจดีย์ข้าวสืบสานบุญคุณลาน บูชาพระแม่โพสพ วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จะดำเนินการจัดงานในช่วงเดือนธันวาคมเป็นประจำทุกปี

กิจกรรมภายในประเพณีบุญคุณลาน

เมื่อถึงวันกำหนดจัดงานประเพณีเจดีย์ข้าวสาลีบุญคุณลาน บุญพระแม่โพสพ วัดโฆษา บ้านท่าช้าง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตรงกับวันที่ 10 ธันวาคมเป็นประจำทุกปี ซึ่งภายในงานมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

วันที่ 10 ธันวาคม

- พิธีทำบุญตักบาตร
- มีการจัดขบวนแห่งานประเพณีเจดีย์ข้าวฯ จำนวน ๘ ขบวน ประกอบไปด้วย
 - ขบวนที่ ๑ โรงเรียนตวิวิทยาคม
 - ขบวนที่ ๒ โรงเรียนบ้านท่าช้าง
 - ขบวนที่ ๓ หวานกล้าดำนานา
 - ขบวนที่ ๔ บุญแม่โพสพ
 - ขบวนที่ ๕ เกี้ยวข้าว
 - ขบวนที่ ๖ ตีข้าว
 - ขบวนที่ ๗ เก็บข้าวขึ้นลาน
 - ขบวนที่ ๘ ม่วนชื่นฉลองข้าวใหม่
- การแสดงรำบวงสรวงเจดีย์ข้าวฯ
- พิธีบวงสรวง บุญพระแม่โพสพ เชิญขวัญข้าว
- พิธีเปิดงาน และร่วมพาข้าวแลง
- ประทานในพิธีฯ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขึ้นสู่ยอดเจดีย์ข้าว
- งานพาข้าวแลง ผู้ร่วมงานร่วมรับประทานอาหาร

วันที่ ๑๑ - ๑๒ ธันวาคม

- พิธีทำบุญตักบาตร
- การต้อนรับนักท่องเที่ยวชมเจดีย์รวงข้าวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย บันทึกภาพจุดเช็คอิน “บวร On Tour”
- การแสดงศิลปวัฒนธรรมจากโรงเรียนในพื้นที่ตำบลห้วยไร่ และตำบลบ้านต๊าว
- งานพาข้าวแลง ผู้ร่วมงานร่วมรับประทานอาหาร
- วงดนตรีร่วมร้องยุค
- มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) และสินค้าพื้นเมือง

ระหว่างวันที่ ๑๓ ธันวาคม - วันที่ ๓๑ มกราคม

- ต้อนรับนักท่องเที่ยวชมเจดีย์ข้าวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
- บันทึกภาพจุดเช็คอิน “บวร On Tour”
- มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) และสินค้าพื้นเมือง

การบริหารจัดการที่เหมาะสมของงานประเพณีเจดีย์ข้าวสาลีบุญคุณลาน บุญพระแม่โพสพ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วัดโฆษา บ้านท่าช้าง หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ถือได้ว่าเป็นการอนุรักษ์สืบสานประเพณีอันดีงามของชุมชนให้คงอยู่สืบไป

แนวทางการนำไปปฏิบัติใช้

1. เผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
2. บูรณาการกับการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการลงพื้นที่ ทบทวน ข้อมูลให้ครบถ้วนทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ใช้ศึกษาหาความรู้ สืบต่อจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป

บรรณานุกรม

สมบัติ จำปาเงิน. **ประเพณีวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2544.

พระครูถาวรพัชรกิจ. อายุ 55 ปี พรรษา 32 พรรษา ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดโฆษา เจ้าคณะตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม.

วีรพล วันเสน. อายุ 31 ปี (2565). บ้านเลขที่ 3/2 หมู่ 10 ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม.

อัครดนัย บัวภา. อายุ 32 ปี (2565). บ้านเลขที่ 108 หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม.

